

JASMINA TOPIĆ

plaža nesanica

poezija

džepni

anagr
e

edicija

---

džepni

**a
n a
g r
e
w**

urednik

Alen Bešić

**JASMINA
TOPIĆ**

---

plaža nesanica

KULTURNI CENTAR NOVOG SADA, 2016.

Plaža, detalj, Vrbnik, Krk

Odlazak

IZMEĐU OBALA I POGLEDA

Kaže mi: Ne oslanjaj se na mene, ne čekaj me dugo,
dok glancaš cipele za nova putovanja,
s kojih ćeš se vraćati, s ponekim magnetom
za frižider zajedničkog srca.

Ne nadaj mi se! – i što te kasniji sati sustižu
to je manje tla pod našim nogama, kao da ubrzano
potapamo iznova izgubljenu Atlantidu, ili drugi
relikt ljudske mašte.

Sve je više kafenih taloga u nerastumačenim željama,
Odbrojavam ih, sada sa sasvim dovoljne razdaljine.
Rado bih zavirila u njega, kao u samo blato budućnosti:

U tvoj talog, dok ispijaš srce, a ispiraš misao,
novih, uredno složenih stranica poželjnih belina.
U milimetrima, na kartonskom metru, ubrzano narastaju
novi podeoci i prekratke crte sve dužih dana,
dok i dani ne postanu svedeni na senku.

I ne piši više, jer u skorije vreme neću doći –
ispod one senke na pola puta, jedne tihe kuće, pred ponoć.
Sada se tamo talože samo sutrašnji smetovi,

A sasvim sam nespremna za predstojeću zimu,
kao da sam zatečena na pogrešnom mestu,
iako to više ni u jedno čekanje neće stati.

Mašeš ponekad razglednicama, samo nekome ko čeka.
Uhvaćen osmeh, prema stalno zatvorenim prozorima,
pojedениh zamenom prisustva.
Sada si na pogrešnom mestu, u sebi.

Ne čekaj me više uopšte, mada ću ti možda jedanput
ponovo doći, tačno na pola puta između dva iskidana
pogleda! I osmehni se ponekad tišini, dok ćutimo
na suncu, u luksuzu onih što obitavaju u praznini;

A u džepu, stežem malu olovku, patrljak, oštrim pa tupim,
neartikulisanim prstima, kao da se oslanjam na budući štap
kojim ću tebe, pred sobom, razgrtati:

čas lišće,
čas sneg,
čas izmaglicu
dalekih obala.

ONA NEĆE. NIJE ONA OFELIJA

Ona otvara prozore i spušta kapke,
dan je savršeno zimski miran i nijedan vetar
neće poremetiti pauzu između dve praznine:
one u kojoj je zatečena i druge u koju leže.

Ispod kapaka vri nemirna zenica koja
samo želi da pogleda, da vidi uvek, samo još jednom,
neki mogući put. Drhti nemirno kao ptičja krila,
nervozni cvrkut na čistom plavom,
na jasnom pogledu kroz otvoren prozor:

neće pogledati
neće usniti

Ona je budna pod niskim nebom tavanice,
ali njeno telo ne želi pokret u svet.
Svet je igralište oivičeno rubovima kreveta,
dok ispod kapaka, dok pod njima kapka,
splin unutrašnjih mapa, drugačije opisanog grada:

neće pogledati
neće usniti

Prošla je prva izmaglica, prošlo je toplo telo,
leto je proteklo kao pesak odnekud pod zubima,
lomljen u buduće kamenolome.

Ona pevuši tiho, ona jeste tiha, ništa joj ne može –
nijedan glas razuma, niko je ne može dotaknuti

neće pogledati
neće usniti

Ona spušta kapke i rukama napipava
novouspostavljeni mrak.

Ona dolazi, ona ostaje, ona odustaje
I neprestano kaplje u dodiru sa svežim zrakom.

JOŠ MANJA SMRT

Osloni se samo na sebe, rekla je devojka u ogledalu,
nemoj čekati da moje trske porastu u tvoje omče,
a vrpce prošlosti postanu bršljen koji će se tako
obaviti oko ove ose, da te drži u uspavanom životu.

Osloni se na poslednju pretpostavljenu prazninu
nakon što odem,
i od nje napravi ničiju zemlju kojom ćemo, znam,
tumarati noćima, baš kada se izgubimo
u maglama proteklih godina.

Mladost donosi ništa mlado u starost naših pokušaja,
nevidljivi konci već prepešačenih putanja odavno su
paukove mreže budućih trzaja u utišanim telima –

Baš kada budemo usred najveće buke, najobičnije gužve,
osloni se na mene nevidljivom šakom koju pružaš
da bezbedno pređemo još jedanput na drugu stranu,
ili zađemo u maskiranu stranputicu,
zavedeni samo nama poznatim zvukom uzdaha.

Ali i tada, pogledaj, koja će te stvarna ruka povući,
u poslednjoj filmskoj sekundi da ipak ne stradaš,
s našim godinama u mislima; u pritajenim ogledalima,
postavljenim po sadašnjosti –

Nemoj čekati da te jutro prepozna samu na stanici,
ili slučajnoj raskrsnici kojom si odavno prošla.
Nemoj, ali ipak čekaj, jer kako izreći sve druge
načine sveprisutnosti;

Telo noćima u kritičnom času, odvaja kožu od kože,
i guli nerve umrežene bivanjima.
Dok opevaš poeziju odlazaka, osvrni se na ogledala,
prepoznaj tu ženu koja posmatra,
kao da mimikom i dalje opisuje vreme u odrazu.

I nemoj se predati još jednoj crnoj misli,
već sigurnom rukom potraži pubičnu kost.
I zaroni u konačnost.

GROZNIČAVOST

Napola nova,
a nikad starija.
Lakoću podnosi postojanje.

Drugost,
jer nije se moglo biti jednostavno.

Grozničavo vezivanje
kratkoročne opsesije tela i
dugotrajne nesanice,

novi pravci pronalaženja
a gubljenja?

Imam svoju polovinu sebe,
pola propalo.

Konačnost je
vidljiva
grozničavost.

Granica je kuća
za odvajanje –

iz prošlih groznica
u sadašnje groznice.

VEZE

Odlaziš osmehnuto kao da postojim:
mladost носиš u dnu posude s vodom.

U buketu su vezice istorija bolesti.
Starice ispred zgrade,

zagledaju,
kao mojre,
one znaju sve –
svezane.

Vratićemo se
na drugu polovinu kreveta;
na prodaju je.
Znam da ćeš kupiti!

Recite nam starice,
otvorite sudbinu!
Zamesite latice
prošlih
poklekljih
budućnosti!

Starice se osmehuju.
Na koga liče?

Pratimo se očima tek sazrelog mraka.

Da li da te pratim,
pratiš li me?
Nastavljaš li?

Dalje?

U ISTOM PRAVCU

Ako znaš kuda odu, znaš kuda nisi otišao.
Zadržiš se u toj misli, traje kao dugo zimsko popodne,
dok pažljivo variš preostalu bolest, razblažujući je
nekom od definicija ljubavi, kao da ti je još samo preostalo
da nestaneš, da bi dosegao ideal.

Golicaju te, lako pamtljive melodije;
pogled kroz prozor, nakon popodnevnog ručka.
Specijalizuješ se za mnoga lica samoće.
Ispunjava ti nozdrve, više nego ruzmarin, limun,
ili tek popijeno vino.

Ako znaš kuda odu – putuješ i ti u istom pravcu.
Lica vam bleđa jer bez dvojine
nalik ste utvarama, koje navodno žive,
sada već mnogo bolje živote.

Kuda odvodi jedno od mnogih popodneva?
Slučajno te zagrcne reč, kao da slutiš poplavu.
Još brže progutaš, umesto da ispljuneš,
spisak budućih bolesti,
a pogled se lepo utopi u nivoe vidika –

Antene su u istoj ravni s crkvenim krovom i zvonikom,
poruka mnoštvu božanstava da uhvate bar jedan signal,
barem neko moguće proročanstvo –

Talozi postaju belji od snega,
ostavljaju tragove na drugim teritorijama.

Znaš li kuda nisi otišao?
Nije te obeležilo sve što te je stiglo,
nije otišla ni tvoja dvojina,
ali ste sada isprekidana celina.

Potapaš beli pejzaž u mutno nadanje, nakon dna u čaši.
Proroci tako suptilni u muzičkoj varijaciji,
u čeličnim kostimima bilo kakvih signala,
uklanjaju ono nesigurno –
i šta bi uostalom značilo, da se sazna, šta će biti!

Sledi,
popunjavanje jednine. Svojine.
Ako znaš kuda odu, znaš kuda ćeš i ti.

Prekid, I

UMNOŽAVANJE

Koraci nam odmeravaju senke
i senke se izlažu noći.
Tražimo lepotu na mestima
gde smo je možda poslednji put izgubili.

Tu je oko postalo voda,
tiha i nepodnošljivo svetla,
mistična kao ton orgulja
u primorskoj crkvi,
s ponovnim očekivanjem
prepoznatog osećanja.

Šestarimo doživljajem noći,
u sve širim krugovima.
Scena smo iz filma koju će budućnost
nekad opet napisati.

Vidim tvoju senku na fotografiji,
vidim kratak blesak sopstvenog prolaska
kroz večer, na liniji očekivane bure –

senke nam se traže u noći,
dodiruju odrazom,

dok tela putuju posebno,
da se ne ukrste,
čak ni u prolazu
najuže ulice na svetu.

Kažem ti, nebitno je romantično.
I onda, ono posle reči, pojede
slučajna senka kuće
u kojoj bi bilo lepo živeti
neki drugi put.

A ti, nagonski, njuškaš nove,
ali i odavno viđene slike,
iz filmova koje smo nekad već živeli,
negujući živce za očekivana svetla.

U kući se gasi i najupornije sijalice,
noć je takva da možeš opet da budeš tu,
mimo svake odluke o budućim odlascima.

Ostrvo nas uvlači u sebe, od iste užadi,
u iznenada ne tako pitomi pejzaž.
Deca se igraju uličnih svirača,
prodavaca morskih šumova za zanesene.

Na ulici je tiho raspomamljivanje
sveta koji po navici hoda,
s jednog na drugi kraj odmora.

Naše senke leluju pred mnogim očima,
provlače se kroz uže od
svih uzanih ulica, da nestanu,
u neopisanim tačkama mraka.
Dom koji će postati.

Lovim te za mali prst,
tražim i hvatam
kažiprstom kao udicom.
Otužni kraj romanse iza zidova
svira u ritmu zveckanja posuđa –

podjednakih stvarnosti
jačeg šuma talasa:

u crveno
u odsustvovanje
u pulsiranje kože
u malter pora
dok koraci broje
umnožene senke.

Unazad.
Na tri.

Na plaži.
paralele

---

ni moja amnezija nije ubedljiva

To si mogla samo jednom da izgovoriš,
kada je senka otkrivala polovinu tvog lika,
meko kao rakija što još ne zanosi u mutnija dna.

Tako laka, dok si poskakivala, zamišljajući da su
vrhovi osvojenih planina, što su ti smirivali prevremena vrenja,
češće misli nego tela, jer se uvek htelo još,
a još je bilo jednostavno pronaći na pokret oka.

Kada su godine bile dovoljne za mladost, a iskustvo
poraženo za nastupajuću zrelost. To je moglo samo tada,
jer je drskost bila vezati se, i verovati u isto,
pod krugom ravnomerne svetlosti.

To si mogla samo tako, kao da se više ne moraš
okrenuti ni oko jedne senke, iako znaš da te prate.
Površno, a luda, nestalna u dubini iz koje se potom
jednostavno iskoračilo.

Dok zauzimaš pozu na kamenjaru, snažnih mišica
pod jarom sunca, okrećeš objektiv prema sebi,
hvataš položaj ispred novorođene utvare.

Smelo ispijaš još jednu čašu jer nije do mamurluka;
jutrom, u rovitom jabetu otkrivaš nežnost što cvrči:
tren tek poluživ,

dok okrećeš lice prema prozoru, i još, još želiš –
još jedanput, kao niz iznenadnih detonacija,
pripremaš se za herbarijum organa. Na poklon.
Zatim izgovaraš kako upravo prestaje
vaša mladost.

II

Zatim izgovaraš kako upravo prestaje da boli.
Kolena se kotrljaju niz uglačane pločnike, slabe hrskavice
za već prošla posrnuća zveckaju kao klikeri staklenci,
i taj zvuk spušta vas na scenu oblutaka.

Prolazno i Nepovratno – bračni par turista ide okolo
i sakuplja smeće prethodnih boravaka, dok deca
ne kažu da su gladna. Hoće komad pice i kuglu sladoleda,
i svi se lepo nasmeju, zaneseni ništavilom.

Dosada mesta narasta sa sumrakom
naizgled beznačajnih pronalaženja. Tu su,
rasuta po lavirintima ulica, uvek koncentrisana
oko Isusove kule. Veruješ u orgulje kao u melanholiu
po kojoj dobro pamtiš one druge obrise, nekada lica,
a sad slikovnice razmazanih nepovrata.

Meko, kao što nekad krvnik može da zadrhti pred
izvesnošću uloge, obrišeš to lice pred sobom,
od unutrašnjeg haosa i znoja, i znaš da si konačna zvezda
za planetu končica neurona i užadi debelih navika.
A istina.

Škripi pôd, ispod mokrih stopala. U kupatilu je nekad bila samostanska ispovedaonica. Tu se jedino, koliko-toliko, ispušta teret tela.

Zvecka se kostima, a voliš da pevaš: dani ipak prolaze.
Hajde da plivamo, kaže, ili da oputujemo, pa potonemo.

I onda plivate, iako je svaki zamah kroz slano,
samo iznova prikazano davljenje.

III

I onda plivate, iako je svaki zamah kroz slano
precizan rez oštrice kojim počinje niz konačnih
ocrtavanja. Rasoljavanje.

Sve će jednom biti predmeti s kojih mrzovoljno
uklanjaš prašinu. Ali u ovom privremenom sastajalištu,
kuća blista. Kaže: ne verujem u slučajnosti.
Odjekne: ne verujem u suštinu.

I vreme vas svodi na raskrvavljena mesta, ujede po telu,
što danju zarastaju, a noću iznova pečatiraju;
odjeci unutrašnjih sagorevanja. Kažeš u sebi: moja Penelopa.

Davi se pod plahtama, dok proklinješ krvožedne mušice,
gleda kroz prozor kao na kraju procesa, a nedovoljno svetlo
najavljuje končanost anatomija, ukidanje nade;
živci neće biti zamenjeni žilama, postaće preparatura
za mikroskop budućih mimoilaženja.

Između vas činija svežih smokava, neoljuštene kapule,
neprimetnih a oštarih rezova, razlika u jeziku značenja
jednog mizernog i drugog zgnječenog: pomidora srca.

Kako se na glagoljici piše aeternum,
a kako onda struže tek rasoljena koža? Ali, nema čuda,
ni povremenih mistifikacija, jer se tela poznaju.

Onda ona noćima sriče s tvojih leđa tu zaboravljenu abecedu
dok jezik trune zbog novouspostavljenih značenja.

IV

Onda ona noćima sriče s tvojih leđa zaboravljenu abecedu
dok jezik trune zbog novouspostavljenih značenja.

ABC sisa.

Tvoj – a – moj – a.

Kako se sad piše poznajem te?

Ona je senka što neće da siđe s tvojih pleća; u udaru
talasa koji ne nosiš kao pre kući. I više nije ni svejedno
ti hoćeš, ni svejedno nećeš;

Tvoj – a – moj – a.

Kako se sad piše ostavljam te?

Ona u toku noći zavlači ruku u tvoje gaće i tamo pronalazi
drugi lik istog imena. Još uvek ne zna da ti ne oprašta.

ABC duša. Maže se na tost hleb.

To ne postoji.

Onda te –

onda

ubrzano dišete

more se razlaže na zvezdu i ulovljenog ježa.

Moj – a – tvoj – a.
Kako se sad izgovara –
Moj – a – mora
Tvoj – a – gore
ne može.

Kako se sad kaže:
mleveno meso.

V

u startu si u prednosti

Kako se kaže: „Možda treba da se vratimo kući“?
Sada se najzad završava njena mladost, a tvoja nevinost.
Piješ kafu, ali u njenom stomaku precizno je probušena
crna rupa. Čita novine, prepričava besmislene brige
onih koji komentarišu. Ti u mislima uzimaš drugu ženu.

Leto je. More je. Hladno je. Toplo je.
Pićete vino večeras kao novouspostavljene utvare.

Na plaži ste. Hvata se tanka pokorica nesanice.
Plavetnilo otišlo u tri lepe. Ali šta je kuća, zašto se vraćati tamo
gde su već utvrđene uspomene? Nema sad mnogo razlike,
između privida i: „Sendvič za tebe, sendvič za mene.“
Naduvan dušek, koji najbolje da odmah pukne.

Leto je. More je. Hladno je. Toplo je.
Pićete vino večeras kao novouspostavljene utvare.

„Možemo odmah“ i onda joj na čelo stavljaš obloge.
Nije groznica, ali jeste buncanje. Ne vrišti, tek precizno
kažnjava sebe. Kuća je mesto koje jednom postane dom,

a kad prestane – „Krafna za tebe, pita s jabukama za mene.“
Na fotografijama sve standardno je.

Leto je. More je. Hladno je. Toplo je.
Pićete vino večeras kao novouspostavljene utvare.

VI

Pićete vino večeras kao novouspostavljene utvare.
Tako je lako zameniti mir za očajanje, boraviti na
pejzažu jeftinih reprodukcija leta, a od leta onemeti.
Sanjariti o vremenu, onom što vraća senke unazad
u ravnu liniju svetla.

Dani se skupljaju u razilazište, a mrvice uredno slažu
u uglove sobe. Posuđe zveckaa, frižider prazni,
koža uredno tamni, pa crni u nepoznata naličja.
Samo fleke pred pogledom promiču,
trajna oštećenja od prekomernog sunca.

Razlozi da se preživi ostaju tek u mleku za sunčanje,
a zaštitni faktor hiljadu, ispod kože, ne pomaže.

Već putujete – u staklenom dnu,
u čepu od flaširane vode, u sitnom smeću iz ranca,
u preostalim kovanicama, skupljenim kamenčićima,
pesku iz peškira i po telu;
putujete.

Ono što škripi nije više pokrenuo vetar, već koraci
pređeni u mislima; autobus će se otkotrljati,
felne će otpasti, kompas će pokazati
strane sveta između redova, stići ćete u novu kuću,

*ako ni zbog čega drugog,
onda zbog ponovnog odlaska.*

VII

dok sada ja sanjam apokalipsu

Kompas će pokazati strane sveta između redova:
vreme i kiša i poplava, i iznenadno nevreme,
jer kada će se opet okrenuti točkovi
onog istog mesta?

To si mogla samo jednom da izgovoriš.

Niko se neće dosetiti dovoljne reči,
dok seče nokte nad iluzijama; tragovi će nestati,
ispod letnjeg kamenjara, kao i uvek.

Zatim izgovaraš kako upravo prestaje mladost.

Vazduh je i sad povremeno otopljen maslac,
povremeno okamenjena zimnica, ali jedva u sećanju
bezbrižan miris kokosa i soli.

*I onda plivate, iako je svaki zamah kroz slano
samo iznova prikazano rasoljavanje.*

Ništa napisano, sve rešeno.
Kod kuće, trava opet gusta i zelena,
sad znaš da ćete se umrsiti.

Noćima sričete zaboravljenu abecedu.

Znalo se, za nenasno podne,
ono što u pesmi priziva smrt bez senke,
a u životu bespotrebno naglašene strasti.

Kako se sad kaže: Možda se još uvek nismo vratili.

Gde je sada tvoja kuća? –
Neosušena je i dalje polumokra potkošulja.
Nepremerena mera kojom se upliće u čvor.
Nijedna strana sveta.

*Ako ni zbog čega drugog,
onda zbog ponovnog odlaska.*

Reči su reči, a preskok srca korak do filozofske,
ne i stvarne večnosti.
Trag novih tela bezbrižno leprša
na štriku te jedne jake omče što vas steže,

leto već žuti zakorelo i otpada
dok širi trulež s plaže.

I sanja se o apokalipsi.

Prekid, II

SKICE

Spavaš
Češeš se do krvi
Žmarci rominjaju kroz noć
Zajedno s odredom letećih buva
Koje više
Nijedno ne može da podnese.

II

Snažno grljenje
Nemoći
Posustaje
Umesto toga
Glava pada na iščašeno rame.

III

Koitoraju prazne poruke
Dok tako mirno ležiš
I podnosiš
Malu
Noćnu
Skučenost.

IV

Teškost meri jezičak
Onaj na tasu
Na jastuku
Tamo
Opet
Smetnje u dodiru.

V

Jesmo li tu
Sve jedno je
Pitanje.

Zakucavam
Rečima
Ništa –
Strašilo.

VII

Onda
Nema
Smisla

Samo
Znoj.

IX

Ostaju linije
Preko kože

Bore
Budućih napora.

Mali ciklus
Tirana '13

BEZ BEŽIČNE VEZE

Dan je išao sporo
Nisam se pomerala
Usitnjeni pokreti
Samo na trenutak su preskakali
unutrašnje strane prepreka
Odnekud je došao vetar
doneo miris cveća i mora
prvi put na ovoj terasi
Blizina vode gurala je pod rukav
daljinu
mesta boravka

Ista muzička lista vrtela se
Rane od otvarača za vino *za jednog*
izjednačile su boju kože i vina
Takmičila sam se sa sobom danima
Koliko dugo ću moći da ne pričam
ni sa jednim ljudskim bićem u ovom gradu
koliko će zauzvrat jezika izmiletati iz mene

Bez bežične veze
S praznim mestom na krevetu
čekajući dolazak dvojine

Koncentrične talase
Tvoja gola fotografija u nekom hotelu
pre tri godine, iskočila preko muzičke liste

Mozak nalik isprekidanoj liniji
obližnjih planinskih venaca
Početak izmišljanja jezika
Unutrašnjeg monologa
Restartovanja modema

U nepoznatom hotelu prošlosti je nova šifra
i tačno deset sekundi do sporog odlaska
pesme

Bežveze

Daljina sasvim dovoljna
da ništa ne pomaže.

PRINUDNI ZEN

Ipak postoji na terasi
dok gledam
nekoliko puta dnevno
iste planinske vrhove
U istim putanjama
opisujem život danima
po gradu
Igram nevidljive školice
u tačno poređanim štraftama trotoara
Čak i onda kada
izbegavam rupe
prebrojavam u čudu
broj džamija i katedrala

Ipak postoji u malim čašama
piva *tirana*
Ovde bolje ide
uz inspiraciju
malu inspiraciju
teško vidljivu
presečenu poznatom markom vinjaka
i mnogo vremena
što treba da protekne

Dan zameni noć
u isprobavanju zena
skupljanju vode
curi iz bojlera
majstor je pokazivao mozaik-razglednicu
majkla džeksona
ali nije pronalazio ventil
kao da je i poplava deo mentalnog treninga

Potrošila sam kredit
na privremenoj kartici telefona
privremenog života
Tražim nn lice za nn rešenje
ko zna kog problema
da i mene odnese dalje

Mantram
Isti vrhovi planina

Višak postaje
metafizička tečnost
Treba se jednostavno vratiti
pogledu –

Zen ipak postoji u preostalim danima
Presahnuloj inspiraciji
još neopisanim odlascima

Svaka misao po jedan
budući spomenik nigdine.

NA VELIKI PETAK

Osećam se kao mrva hleba
Trenutak je da budu utvrđena
nesigurna mesta
predstave o sebi
Danas treba potražiti
obližnja božanstva
Pomoliti se jednom takvom
u struku mladog luka
libanskim sarmicama
krompiru što se žuti
Punim kesama današnje kupovine:
neizgovorene ispovesti
Hristovim ranama od cegera

Doživeti
jednodnevni smak sveta

Nije mnogo strašno
biti tužan
na Veliki petak
on je ovde podjednako mali
kao i svaki drugi dan

neprimetno svečan
kao ja
Skupljam uporno mrve hleba
odraz skrušenosti

Na današnjoj fotografiji biću tek
davanašnji pejzaž
mala laž
Biću nepoznat ukus u ustima
pojedena ručak i s njim
progutana praznina

Dok ispržim mlade krompiriće
Pa potražim reč više
I dva jaja u lukovini
čuknem po svečanoj glavi
za jednogodišnje uskrsnuće

U tišini praznika
čekajući
bilo kakvo iskupljenje –

A
Samo tiho neko lebdenje
Tako blisko nepostojanju
tako blisko
strašnom sudu
budnog sna.

JEZIK JE GUST

Jezik je gust
Mediteran ipak i ovde
u vazduhu
Zgusnut
ponekad grub
odbija se o mene
Zato uglavnom ćutim

Ljudi žive
veoma lako
Grad
oduzima sjaj
nije im potreban
Parkovi su čisti
zelene se
italijanski se lako rimuje
engleski nerazumljiv je

Uglavnom ćutim

Gustiš jezika
kao kolaž slika

duž moguće granice
Mediterrana
Ne osećam više blizinu mora
Isprale su ga višednevne kiše
Sabile u veliki talog
neprepoznavanja

Ima predela
koji se ne lepe za misao
Ima mesta
koja ne bude radoznalost
I odredišta
na kojima se čovek može
osećati samo kao strano telo

Ćutim

Jezik je gust
udaljava se
Težak kao ulica
Treba proći
izdržati poglede
Poznata marka patika
stvarno nerazumno
Sve je na prodaju
iz druge ruke
Jesmo li i ovde neprijatelji
smešno pitanje

Ne postoji
sebe
se

U nedelju centar prestonice
postane buvljak
Čekam
U prošlim pogledima
ispričanim pričama
cipelama
što su otputovale od vlasnika
da pronađem
novčić
Kojim ću kupiti
magičnu reč
za konačni povratak
u prepoznatljiv gustiš
jezika.

PONOĆ JE

Komšije
konačno više
ne pomeraju stvari
Danas sam uspela da sastavim
prvi sa šezdesetim minutom
u otkrivanju grada
Zabavila mišiće vežbanjem
zdravog razuma
popila
čaj od nane
pa onda sipala pivo
Tišina je
i odakle sad želja
da se još nešto kaže
dodirne još jedna
oštrica
unutrašnjih
pejzaža
odsutnosti
koje uporno sabijam
u 4,8 posto *tirana*
a nije dovoljno
ni za šta.

Hoće li me sutra
probuditi dodir
poznate ruke
saopštavajući
da je već kasno
da je kafa skuvana
i da me čeka.
Neće.

Ponoć je konačno
komšije.

Na putu

U PREVODU

Grac. Prepoznavanje.

Buduća noć je upravo sada, znaš po pogledima,
onim, koje pamtiš iz slučajnih susreta,
tek preskočenih granica u jeziku,
dok zabacuješ glavu prema tavanici i
recituješ, u autodiktatu, slučajno uhvaćenu želju.

Vikendom ne znaš kuda bi jer te grad još uvek ne poznaje!
Šta bi sa sobom, maglom, ledenom kišom,
nestalim rečima između tri upotrebljiva tumačenja,
kada bi da od jezika načiniš precizni instrument
zadovoljstva,
jedan od mogućih zaborava.

Kako izgovaraš nadimak želje na trećem jeziku?
Kako imenuješ trenutak koji se topi u skorbu budućnost?
Dok dvojine postaju terceti, a jednine, mirisna lepota
pomorandžine kore, u tek pojedenom kolaču
poželjnog značenja.

Buduća noć je upravo ono jutro
dok ulaziš u nepoznat prostor
koji će možda jedne oči učiniti ipak tvojim,
po unutrašnjem ritmu govora;

i od danas do sutra do danas do sutra,
topiš se kao puter dok sagorevaš kalorije prošlih radosti
za jedno značenje između redova:
kada će te dodirnuti?

Vikendom ne znaš kuda bi, a znaš da bi! –
do još jednog početka.
Neka te ovaj grad, sa svojim šapatima, prepozna!

Uveliko deliš ćutanje na mnogobrojnim jezicima,
osmehuješ se znatiželjnim očima,
i čekaš da postanu dodir, razletelo perje,
ili tek ispuštena budućnost.
U liftu, kao u prevodu izgubljena,

sasvim,
sasvim slučajna želja.

UNUTRAŠNJE PUTOVANJE

Često tražim tu sobu, između malenih trgova, ili među ušuškanim stanovima, ulicama, u kojoj bismo konačno boravili, samo kao dva bezimena tela, lišena težine duša u čije postojanje ionako sumnjaš. Samo sobu, s prozorom dovoljno visokim da se odatle može skočiti jedino na onaj svet.

U njoj sastavljam knjigu, kopiju tog života, i uvek nove rasporede starih zaključaka: da sve je na određeno vreme, osim dobro poznatog staništa u nama.

Može biti bilo koji grad, i ulica, ili nepoznati jezik kojim ćemo ipak progovoriti. Mesto za sastanak, obmotano parom i prošlih i budućih kafa.

Ta soba mogla je da bude i tvoja, dok ulazim, s napola ispuštenom dušom, već drhtavog tela da pokupim ono što je ostalo od oglodane koske, potrošenog pogleda – negde na ivicama mogućih, opštih, značenja.

Stan je prevelik za nas, mogli bi ga trajno naseliti mnogi! Druga lica pakla koji nosimo u sebi –

Ali soba, bila bi dovoljna,
da se prema njoj upravljamo, kao prema
tačnoj meri narasle crne materije;
pa da onda govorimo o konstantama svetla.

A sada putujemo, i daljine su samo način da se zaboravi,
i mesto, i soba, iz koje nikada i ne izlazimo.

SOBA S POGLEDOM

Marienplatz 1

Zna ponekad tako lepo da ćuti, ili da nestane
u nespretnom prevodu mnogobrojnih egzistencija.
Kroz prozor, uvek isti pogled: krov crkve i antena,
među drugim dugim krovovima, ali nikada se u sobi
ne oglašaju nedeljna zvona! Metafizika glasova!
Umetnost je i navikavanje na samoću. Bez iskupljenja.

Sedi tako dani, sklanjajući nestašni pramen kose,
čas sa svojih očiju, čas s drugih čela, uz konstante:
ljubazno obazrive osmehe, tek krajem usana,
kao da je buran temperament isto što i loša navika.

Vidi svakog dana isto, i svakog uči da iznova
bude nešto drugo, ili pokuša da bude: malo drugačija.
U monotonom krugu ručkova i spavanja,
ista neizgovorena pitanja, ali dobro skrivena drhtavica,
kada ovlaš rukom pređe preko usana. Znaš to i sada:
jedino u želji izjednačavaju se perspektive posmatranja.

Muškarci i žene, baloni od helijuma,
kao uzavreli vazduh na ledeno sivom horizontu,
dolaze i odlaze, razmenjuju poglede u sobi,
odjednom, postaju ponovo deca;
igraju se, uče da nema iskupljenja!

pogled kroz prozor se nikada ne menja.
Crkva i antena. Nerastumačena značenja slučajnih
egzistencija –
a onda, utisak da je šljunak s krova
baš kao igralište, kao plaža
i tamo, umesto neba, tanka linija duboke vode
u koju treba uroniti i iza pogleda,
sasvim oslobođeno od bilo kog imenovanog neiskupljenja.

NA TREĆEM JEZIKU

Kako napisati pesmu na trećem jeziku,
a da u prevodu ima samo naelektrisana mesta
iščekivanja? –
kao male kutije trgova, ili lavirinte koje rado zamišljaš,
dok juriš za uvek istom šakom, nagoveštajem prisustva.

Danima ne spavaš, danima ideš unaokolo i tražiš
sve bolja i drugačija uzbuđenja,
budiš se onda u čudnoj nemoći, da rečima obuhvatiš
barem jednu upotrebljivu veštinu zavođenja ili
samozavođenja, do samoobmanjivanja.
To osećanje je glista u stomaku,
dok is crtava po hrapavoj površini buduće beline.

Šuškaš i mumlaš, prevrćeš treći jezik
preko tek ulovljenog pogleda,
i oduzimaš neprestano težinu jer znaš
da je sve ovo za jednokratnu upotrebu.

Drugi prostor, mesto usamljenosti, a opet i igre,
dok ređaš kockice ili prazne flaše u nove rasporede,
još jednog mogućeg detinjstva,

Samo da pređe ta ruka preko tvoga čela, možda ramena,
kao da novi put pred tobom otvara!

Und im Handumdrehen entsteht wenigstens ein Vers.
Und im Handumdrehen daneben eine weitere Leere.*

Kako da napišeš pesmu na trećem jeziku,
kad ti jezik krstari u prazno, niti sikće niti palaca,
nego juri za najpribližnijim prevodom,
između dva gotovo nerazumljiva jezička.
I nijedno nema teg, najmanju a prihvatljivu gramažu,

da uhvati razmeru duše ili nesrazmeru tela.
S prstima u ustima, kao da treće treba nasilno izbaciti! –

ili reč, koja upravo nestaje u još jednu dobro razumljivu noć.
Odmah pored uzglavlja!

---

* I odmah nastane barem stih. I odmah pored još jedna praznina.
Prevod na nemački: Fabjan Hafner.

STANIŠTE

Vidi kako u svet seješ maglu, ućutane poglede
ispod sivljeg pred nama dok odmah odlaze u mrak.
Dani, zrnad raspršena u nedefinisane oblike –
pejzaža koje ćemo još dugo, dužno,
kroz setu gledati.
Temperatura uporno pada,
a glava se ne hladi

od misli, neprimetni svetovi se umnožavaju, naseljeni
tek povremenim pokretima, kao da mašeš
čas s obale, čas na obalu, čaršavima umesto zastavicama,
promrzlim od češćih,
hladnijih jutara.

Malo-pomalo, sve više se sećaš citata
iz omiljene literature,
jedva čujnim dobošem pogrešaka,
najavljuješ score, automatizovane komande,
pa psuješ kišu! Dok zrnad,
raspršena u nedefinisane oblike
mrve ti onaj letnji hleb
dobar samo za ptice zobalice
do mozga dopre.

Samo bez smisla, sad kažeš!
I daj što više smeha!
A u svet se seli još jedno alkoholno isparenje.
Privremeno stanište.

Jako kišna godina i sa svih strana
nepredviđene napasti.
Seješ s maglom i taj sfumato prošlosti,
a glava se ne hladi!
Ležeš u promrzlu postelju i recituješ:

recituješ dugo,
kao da se još jedino time
možeš za sebe zakačiti.

MESTO NA ZIDU

Kucka mi srce, kao što lupka ekser dok ulazi u zid,
kao što detlić negde ima nameru da nastani stablo
(sasvim sigurno ne ovde).

Trucka kao automobil proizveden u državi
koju sad nastanjuju duhovi.

Svakako sentimentalne slike.

Štuckam, dok iz noći dolazim kući
jer je vlažnost visoka u vazduhu,
i jer se popilo malo više-dve, krivudave ulice,
bankine postaju prepone u iskrivljenoj štafeti
neravnoteže,
svraka obeležava jedan komad neba, umesto
neizvesnog zalogaja.
Pamti te, najčešće po zlu.

Pada mi pritisak, izvesni znak da je vreme i u mene
već dobro zagazilo, kao u privatni mulj.

Zvecka sitniš u džepu, još uvek bez rupe,
a u perspektivi minus, umesto vizije orla raširenih krila
(iz TV reklame).

Možda nađem mesto na zidu, kao nigde u životu,
ili osvanem kao presovani cvet u
preko interneta kupljenoj knjizi, a

kucka mi srce, i lupka mi ekser dok ulazi u zid,
dok uporno ulazi u noseći zid,
da postavi još jednu sentimentalnu sliku.

I ja se, na tu meru, smanjujem.

VIRUS DA SE JAVI

Čekala sam da se javi, kao da je
taj nepodnošljivi svet neprestano rastao,
i u njemu se povremeno zadržavao dah,
tek toliko da se ima vremena za udah,
tek toliko da se ne izdahne.

Čekajući, gledala sam kako kiša uporno
zeleni uveliko nabujalu prirodu,
kao da će svakog trenutka da postane
zračeće polje, a onda se sasvim ugasi.

Bilo je mnoštva, različitih glasova,
interesantnih, ali i zamornih razgovora,
bučnih veselja i preterivanja.

Bilo je ponekad i previše tihih,
sporih jutara, prespavanih dana, da bi se ponovo
žurilo nazad na nedefinisano mesto,
u neizrečena obećanja
i nagoveštaje bliskih praznina.

Šetajući, prelazila bih kilometre,
što nogama što mislima, osluškivala zvukove
mogućih puteva, u slučaju da glas izostane –

osluškivala samo meni poznat signal.
Čvrsto noćima pridržavala svoju stranu bedra,
onom slobodnom rukom, da se ne bih otkotrljala,
u podjednako snažan svet konačnog odsustva.

I čekala, kada će se svet sasvim zaustaviti,
prestati da obnavlja disanje;

postati trenutak u kojem se i svet zaledi,
u nepromenljivu konstantu,
u večito zategnuti nerv osluškivanja,

da bi onda i očekivani glas postao
tek neprimetna pauza,
prethodnog zamornog čekanja.

FEBRUARSKI RAZGOVOR

Telo čoveka kao tačka s poslednjeg sprata zgrade,
i mekota snega, hipokoristik praznine,
uokviruju jednu, potrebnu zimsku sliku.

Po morskom kamenju sad se rasipa
posivela trava, plažu odsoljavaju kiše,

i u toj izmaglici bez snega, sa snegom
koji te guta kod kuće,

najniža tačka sunca izaziva
teško podnošljiv svrab pod nogama,
na umrtvljenoj zemlji. U tebi.

Telo je projektovana suština.

Telo je odsustvo tela.

Telo sad nije plaža, a nije ni zimska nesanica.

Telo je lako dok leti da se oslobodi tela.

Telo može biti samo teret

jednog razgovora koji je mogao da se desi,
ali nije.

I sad tu sliku već guta sneg,
i talog proteklog vremena.

SADA SMO NA OSTRVIMA

Sada smo na ostrvima, osvajamo suprotstavljene sever i jug,
ako nam blaženstvo *vrlih duša* isklizne
kroz tek iskapljene čaše, da barem jedno može da kaže:
Postoji ravnoteža između teške i mutne glave
što raste u život iza bilo koje granice.
Zdravicama da maskiramo nerazumevanja, jer sleduju,
i buduće ostrvske vlage –

učiti iznova mudre izreke.

Držim vetar i miris skorog leda, dok mašeš suncem,
nemarno, fotografskim snimkom s *rajske plaže*.
Svako u skladu sa preostalim godinama,
a u glavi, u tim glavama, ne sasvim jasna slika,
nego mnoštvo putokaza.

Razgovaramo duše za sitna zadovoljstva, jer čemu nas život
još uvek s lakoćom uči, a da ne meri skorim gubicima!

Tim ulicama, popločanim,
da li tamnim i crvenim od severnjačkog kamena,
ili uglačanim do nestajanja, bleska osunčanog juga;
sigurno se korača u ono što već nije novost s tržnica.
Govornici nemaju šta da kažu više na pomen naših imena.

Novi vidici, a s njima i iskušenja;
i nema tu filozofije, osim nedostatka nužnog dodira –
kada strast tela postane strast za sve drugo. I druge.

Učiti iznova omiljene stihove.

I šta da poručujemo u još nenapisanim pismima,
u saznanjima zasnovanim na povremenim
nedostajanjima,
kada se ponovo susretnemo, u ravnici zemlje
što nas je jednom spojila, prepoznala nam namene;

a sada lutamo, novi i tuđi,
na različitim ostrvima.

Vizbi, Baltičko more, '14.

Prekid, III

NIJE VOTKA RAKIJA

i u tvojoj glavi mora da ide sentiment pesme.
nabrajamo u sebi stvari koje volimo,
malo duže sledi ono što još možemo
da sačuvamo, sami od sebe,
da trajemo.

i tako, noć nas vozi ukруг,
pod sobnom lampom,
na različitim stranama,
u jednu istu nedelju ili mesec,
u godinu pospanog voza
u pravcu bilo kojeg slova s mape.

u redu je sići i na prinudnim stanicama.
smisliti svoj bluz, neku sliku,
s poentom u popularnoj pesmi:
mada noćas udara.
u mojoj glavi odzvanja drugi jezik
voznog stanja! –

dubok glas promuklog boga te pesme.
dok tražim ključ u mraku hodnika,
jedva otključavam stan,

u njemu jedino ne želim
da pronađem sebe.

imaš li još uvek one karte koje
smo kupili, ali ih nismo poništili?
imaš li i dalje u glavi moguća odredišta?

i u glavi se vrti, povremeno, poenta:
da nije rakija,
da uopšte nije do rakije.

Tirana, '13.

Van sezone

RAVNOTEŽA

Pokušaj da opevaš svet u koji stižeš,
u prerani čas, taman na vreme za novi život
i tek neprimetno lakša iskušenja,

dok se svetla železničkog zdanja
pred tobom gase u susret tek otpočetom danu.

Pokušaj da opišeš koracima svaki trag grada
koji će te obeležiti kao malu pokretnu mapu
i s njom sasvim drugačija nadanja.

Dišeš vazduh i ispuštaš prošlost,
prošlošću i sadašnjošću okružena,
udišeš mirise, upijaš sitne fasadne vezove;
pritajene trgove, nepoznate ulice, a

nove glasove.

Odjeke.

Fotografije i reljefe.

Pokušaj da opevaš grad ništa privremeniji od samog života! Ne zaboravi ljude, poznanstva, barove i ulice. Neka tvoja dužnost bude da od nevidljivog načiniš vidljivim i mesta praznine, ili radosno proslavljene praznike, kao da si i ti tu vekovima.

Zagledaj se dobro u sopstvene korake, ožiljke svakako načetih trajanja. Uhvati nekog za ruku, da se zajedno vodite, do one iste dobrodošlice svitanja –

Pokušaj da zadržiš svet u sebi, i kad odeš, kao vidljivu svetlost dok nestaje, nestaje i vraća se.

Grac, '14.

TIŠINA

*Godinama sam učio to da čujem.
T. Marinković*

To je uvek propušten telefonski poziv,
jeza koja te uhvati i ne pušta, kad samo malo zagaziš u jesen,
kao da po sebi pronalaziš nezakrpljene rupe,
istrošene cipele, i kad ne putuješ! Ali se dugo vrtiš u sebi,
dok te umor ne otme od razmišljanja.

To je onaj jedva čujan uzdah koji se odavno odigrao
jednom, kad si sreću merio upotrebljivim prstima
i doživljenim orgazmima, od uzdaha do uzdaha živeo,
postojan, u nesigurnoj sreći nečijih dolazaka i pozdravljanja,
dok te umor ne otme od razmišljanja.

To je trenutak, kada nakon dugog okretanja pedala,
zvuka tačno određenih minuta, razdaljina, staneš najzad
zadihan, u gluvi čas za svaki nepokret koji je
na određeno vreme ostao iza tebe, a veče je odavno palo,
dok te umor ne otme od razmišljanja.

To je sudaranje s preostalim vremenom,
prošlošću koju nikad nećeš ponoviti, niti obnoviti,
jer će i takva, jednom, biti samo buduća sadašnjost;
a ti ćeš joj govoriti iste namere, postojana obećanja,
dok te umor ne otme od razmišljanja.

To je naizmenična groznica statike i pokretanja,
kad ti praznina često kuca na prozorsko okno,
a zenica se raširi u tamu prenesenog pejzaža.
Čekaš je i živiš, i ko zna do kad ćeš tako –
dok te umor ne otme od razmišljanja.

MESTO SRCA

Na mestu gde bi trebalo da je srce, sada je majstor,
crvena kratka marama vezana oko vrata,
žal za nečijom krvlju prolivenom; na dnu novinskog stupca,
smrt telegrafski opisana.

Na mestu gde bi trebalo da je srce, prošla je ponoć,
i prvi jutarnji sati, prašnjavo je i povremeno sasvim tiho,
a sirena se možda čuje u daljini, u ko zna kojem delu grada.

Na mestu gde bi trebalo da je srce, osmehuje se
mladi sređeni muškarac i vrcava pohotna žena, oni razgovaraju
u nekoj bašti, na ulici, tako veselo kao uzdah skorog snošaja.

Na mestu gde bi trebalo da je srce, slepa je ulica i u prizoru
iza ograde sedi pogurena starica, u svojoj smrti
ili svom životu, to više ni ona ne zna, dok dugo oko nje
obigrava umiljata mačka.

Na mestu gde bi trebalo da je srce, ljudi su okupljeni
oko trga, susreću se i rastaju, njihovi zaveti nestaju u žamoru
ispod prvog sumraka.

Na mestu gde bi trebalo da je srce, ispražnjen kontejner,
razleteli papiri, razvaljena ručka, malo niže klupa
i drvored ispred zgrade.

Na mestu gde bi trebalo da je srce, ugledaš sroliku detelinu,
ispresovanu za sreću. Herbarijum: iznošena majica, tanjir i čaša.
Ona spava po podne.

Na mestu gde bi trebalo da je srce, stoji otvorena knjiga,
i ti čitaš na udaljenoj obali o tome koja je filozofska mudrost srca,
i srce se u knjizi razotkriva onako
kako u ćutanju to zaista može –
na svim mestima.

MALEK*

21 i po gram

Prošao je taj voz i on se više ne vraća –
a zemlja je smrznuta od mraza, od jasno oblikovanog,
trećeg ostrva, što uvek padne nam u usta
kao oblak pun smoga.

S različitih plaža razglednice, i lična armija kamenja,
a varljiva voda značenja. Oči su nam porasle,
u međuvremenu, od drugačijih očekivanja;
s pristojne razdaljine gađamo se novim istorijama.

Kako prostor ispražnjen može toliko da oteža, za samo taj,
dodatni i po gram; težak od zamišljene vode –
i ponovo smo neplivači.

Poruke su uvek o vremenu: pravom, pogrešnom,
promašenom, propuštenom.

Evo crte na kojoj se lomi iscrtana granica. Preslažu šine.
Čupa jezik, pravi modrica na butini, umesto pod vilicom,
i reči još uvek koče u grlu. Šljiva nije rodila!

---

* Feničanski: sklonište.

Ulazi u kupe da se putuje, a nije to više samo protutnjali voz,
mnoge druge sirene povremeno tutnje za opomenu,
tek onako. Za svaki slučaj.

Uvek ti je nedostajalo sklonište, uvek je bilo previše
civilizacije, svakako previše izazova,
od kojih se jednom trebalo skloniti,
tamo, gde je senka dovoljno mala da je proguta morska voda,
i gde se može uživati bez uspomena.
U velikoj pećini tog iskustva.

Jedna kompozicija – jedan gram, manjka u snu, a previše
dok se živi, prolazi i odavno posmatra šta je protutnjalo,
da sad samo po pustim šinama slušaš nekadašnji odjek:

tadan-tadan
tadan-tadan
21 i po gram
za ostrvo i njegovu senku.

U vozu koji se uporno vraća, a prošao je.

NAGOVEŠTAJI, NESTAJANJA

Tako je tiho vreme prošlo između vremena i zaborava.
Tražio se, noćima, u slučajno okrnutoj lepoti.
Ponekad i nalazio; u mislima, ponesenim tragovima fasada,
što su nekad bile utočište, a sad su samo okrnjene,
od vlage otežale kuće, s odavno utrnutim svetlima.

Poruke su retke i bespotrebno precizne, kao da se više
ne odgovara na nizove svakodnevnica,
već fotografski životari.
Nekada su one preslikači ego-igrarija,
ali iznova opominju jedno isto: ne vraćam se.

Mnoge su stvari otpale s tih nevraćanja,
mnoge još uvek dube rupu u kojoj će skrivati
ne sasvim slučajne povratke,
uvek ponavljajući prevrtljivo: ne.

Neki od mnogih poslednjih puteva bivali bi početkom juna,
kada se lipe uvlače u glavu kao u predstojeće leto, drugi
uvek u blage, sve ranije jeseni; ili naročito o praznicima,
ukidajući deljenja, ubijajući radosti.

Tiho je bilo i vreme, kada se s vremena na vreme,
u sebi nakupljenim satima, odvozilo do te zgrade,
samo da se prošlost pogleda prema prozoru sobe,
tamo gde je trebalo umom pomračiti
poslednje svetlo, i skloniti sa scene.

I tako, u krugovima, kao tragovima što brže nestanu
od iznenadne kiše, konstantna stezanja u grlu bili su
sasvim jasni nagoveštaji.

Navikneš se na nestajanje, kao da neko od tebe uporno
cepa stranicu po stranicu, umesto da baci celu knjigu,
a stranice se iznova ispisuju. I muče te.

Naučiš se na prećutkivanje, gluve susrete podložne
hirovima, više od nestalne vremenske prognoze;
pritisnuta pauza na pesmi što se dugo i uporno vrti,
uvek ista, i nosi isto značenje.
Tišinu.

I ti se pitaš, zašto još uvek radost visi o koncu
kao presuda koja može svakog trenutka
da bude izvršena, kad se i ona odlaže:
sloboda sa svake strane omče.
Prestanak nagoveštaja.

RIJEKA

Rijeka načinje trajanje kao što se u miris mora uvlači
neočekivani priobalni vonj. Ti kilometri se umnožavaju
s godinama, a riječko šetalište i dalje doziva, i u ritmu
tek opustelih ulica, i u jutru bučnih barova.

Svet ovde postoji najviše u jutrima, jer more je tada
nepregledno ogledalo posledica noći –

a o posledicama, ko će bolje nego ulični svirač ispod Ure,
da te sentimentom uhvati nespremno, u prolazu,
pred izlazak na popločanu čistinu.

Ponekad u noći, na kraju lukobrana, svi bivši životi
pred tobom titraju iz susednih svetiljki, kao mnoštvo sveća
u mnoštvu neočekivanih nadanja. Beton postaje senka vode,
i buka odjednom nema koga da iznenadi tamo,
u glavnoj ulici.

Zavoliš tu noć, i iznenadne trgove, što u sebi talože
gradski zrak; navikneš se na škripu stoletnih prozora
i smešne krike galebova –
a znaš, rugaju se tvojoj nemoći da odbaciš sve,
što te u toj predstavi zaustavlja; jer, tvoje je da budeš jači.

Oblik grada, otisak čaše na dlanu i zalutalo perje, odvedu te,
da budeš paun među svetiljkama, i truver u pokušaju
zauzimanja pravog stava ispod senke.

Preko trajanja gori nedovršeno slovo, i pluća traže zrak iznad,
kod Trsata, da zaborav pojedu s hlebom, plaćenim kao kruh.
Postoji obećanje i vernost, tih kilometara umnoženih
u godinama,
kao nerazumljiva žeđ za onim pretpostavljenim kišama,
da bi more zaplesalo, i sa njim reči riječkog pamćenja.

Prekid, IV

PUTNICI

Živeli smo ovde
Pronalazili putokaze
koža
kofer
čaša
Punili i praznili
Premeštali rasporede
Igrali se kartama
Kartali se!
Birali druge likove
sa istim karakteristikama
koža
kofer
čaša
Živeli smo ovde
Bežali i vraćali se
Tražili se po istim putevima
Odstojanja
iste razdaljine
različiti kreveti
koža
kofer
čaša

Rastegli
Raspakuj
Ispij do kraja
Svi životi
neće biti dovoljni
za ovaj
jedan

Dok, Baltičko more, Vizbi, Gotland

Nudistarijum

U TRIDESETIM

Možda je to – to: susretati se, uvek u statusu stranaca,
uvek na nepoznatim mestima, daleko od bliskosti,
koitirati u tišini, s potrebnim kricima svršetaka,
i razilaziti nazad u samosvojne živote.

Možda je tako – tako najbolje, oglodati potrebu mesa,
isisati još jedan životni sok. Zagristi, gurnuti, primiti, dati,
i onda se pristojno rastati. Tvoje, moji, njegovi i njihovi.

Samolepljive imenice uskoro zamenice, a blagoglagoljivi,
upotrebljivi ljubavnici, samo tupi objekti.
Sobe. Hoteli. Kola i parkinzi. Tuđi stanovi. Zimske vikendice.
Ali koža i dalje topla, nabreknuća neophodna,
pa halapljivije gristi to, od vruće pogače.

Možda je tako – tako sigurnije od samoće, manje bolno
od brigoće dvojine što ti pretilo dosadom. Decom bez ljubavi.
Udobnost bez suštine.
Život se kotrlja na točkiće i daj još više, i još manje uzmi.
Ne prepusti se, a oduzmi.
I brzo, brže nego te pripadnost stigne – izgubi.
Snove zapuši ili zapiši, da budućnost ne propadne.

Možda je to – to: susretati se, rastajati, ljubiti odraze
u likovima, i likove u odrazima, daleko od bliskosti. Tamo se jebati,
a ovde u sebi voditi ljubav, gristi, i gristi dok ne presečeš vrpce
što te od umišljaja života deli.
Probuditi s nadom, da tridesete još traju.

OTKRIVANJE

put jedne kuglice

Divan je dan da se klizi po butinama,
miriše na kriške sasušene pomorandže i svežu vaniliju;
i pomera kuglica kroz igračku lavirinta
prema tajanstvenijim mestima cilja.

Vedra je noć iako namerno uvodiš kašnjenje
u predmet iščekivanja.
Znaš da se nećete izbeći između dva slučajna odredišta;
i da neotkrivene istine lakše budu kada slučajno zagrižeš
deo mesa između butnih kosti,
osetiš konačnost pomešanog znoja.

Između krajnosti, noć se zanosi, slučajnosti
postaju sigurnije, vešte rečenice za nevešta prepoznavanja.
Uzdahneš unapred, ne znajući šta pamet ima s tim,
kao da mora da se ima pameti uopšte.

Među jezikom se valja kuglica, prebacuje iz brzine
u brzinu, dokonajući tajanstveno svetlo na kraju tunela,
riznicu budućih kajanja, ili barem stida,
do sledeće oružarnice mogućih značenja.

Ne voliš jabuke, ali zagrižeš jabuku, a možda i krušku,
i dinju, i ribnjak simbola, i neprestanu belu kišu,
i poodmaklu noć, a prenagljeno pijanstvo –
kuglica klikne u ležište.

Po svim mekanim mestima koja tela tek treba
da uvežbaju i nauče po sebi, drugima. Mestima, na kojima
treba boraviti neko vreme, u nevremenu.

TEGLE U KOJE NIJE STALA NEŽNOST

Noćima ostaju prazne tegle u tvojoj sudoperi,
plutaju u mestu i čekaju da sa njih otpusti lepak
što je držao svedočanstvo i sadržine i namene,
jedine poruke neprivlačne pretpostavljenoj večnosti.

U njima možda svoje čistilište čekaju
ne samo do juče ukiseljeni krastavci, ili tragovi džema,
već i sitnice koje su upravo postale prošlost
(a prošlost je neko lice koje smo voleli).

I to je tako jednostavno, juče jesi, danas odjednom
postaješ drugom neko drugi; dok po vodi plutaju
samo tvoje vlasi, ali u tom talogu, u ostacima,
one postaju mala užad što te vežu za prostor između –

na čekanje da sadašnjost postane čista, uglačana tegla
za nove nežnosti, druge ili ipak iste sadržaje,
ali ne iste ljude.

To je tako jednostavno... ponavljam i ja u sebi. I razgovor
kao da postaje prostor što nas deli, na ono što ostavljamo
pod poklopcima, i dugo se iz nas seli;
i na ono što samo tela povremeno čine,

dok zobaju zrnevlje pokolebane strasti,
pa se posle dugo hlade u utisnutim zagrljajima.

Ponekad noću, dok spavamo, zamišljam nas u tim teglama,
kao u nesigurnim čamcima, u kojima dugo davimo
sutrašnje bliskosti, kao slepe mačiće,
jer, ako progledaju, kako ćemo, šta će nam drugo preostati,
osim griže savesti? Osim nežnosti.

СПУТНИК LOVE

Nije kiša meteora ta koja ti se ukazuje,
ali saznaješ iznova staru priču o sazvežđima.
Nabrajaš u sebi imena mitskih stvorenja,
iscrtavaš putokaze na slikovnici neba,
i jedva da se sećaš prvog poljupca.

Kolibri silazi na kožu da krilom razmakne prašinu,
a ne očekuješ nikakvo posebno prolećno spremanje.
Da li razmiče prašinu ili perut koju godine
na tebe talože?

Nežnost ima mnoge okvire, ume da preskoči i godine,
najbolje je ne brojati ih, jer strahovi se lako umnože,
sa njima i prazna mesta. Atlasi tišine.
Gomilaš ćutanja u nepremostive gomile.

Iznenadjenje krila što te miluju, brzo pobegne
u drugačije poglede, mutne vremenske procene:
sastanke, obaveze, nevešta odbijanja,
još uvek nevesela odrastanja.
Nekad i dobro pripremljene izgovore.

Telo se na telo navlači –
ostavlja trag svemirske ogrebotine.
Ko se tu koga više plaši!

Ona plešu pod pritiskom gravitacije, u stanju
spavane budnosti, puštaju sonde u iste nepoznate
teritorije:
smeh i odustajanje, nakon početničkih orgazama.

Nije trag meteora taj koji ti se ukazuje,
već sitni bodovi veza, kiše što uporno po tebi pada.
Danas stid, a sutra odricanje, novi mitovi za stare dileme
i mlada paukova mreža nad tobom, sveža kao nevreme.

Krilo rasteruje, bilo sneg bilo perut,
bilo neočekivane ogrebotine.
Prerane znake unapred otpisane priče,
za samo jednu, dovoljno usamljenu planetu,
i njeno posejano seme.

FREKVENCIJA

Noć je vlaga što prati kotrljanje misli.
Presečeš jabuku, Kolibri otpuši nekorišćenu sudoperu,
i mnogi duhovi kroz slivnik odu.
Zasija zvezda večeri,
u stanu prekomernih uspomena.
Veš je teško skinuti, ali nije do hrabrosti,
da se zakorači na tu stranu.
Zagrize jabuka.

Kolibri zaleprša krilima,
Detlić ključne u drvo lozinku da otvori svet:
tepiha i prozora, pantalona i čarapa –
stan se neprestano otvara i zatvara,
harmonika ne baš promišljenog značenja.

Ritam nametne ritam, lepezu prethodnih odmeravanja.
U ušima dobošari bubna opna. Trnu prsti na tabanima.
Uzdahom ispusti strah, grčem ruke
što steže svet u koji se nije slučajno palo.
Raspadne se značenje.
Šum vlažnosti prestane da talasa.
Jednostavno, ulepите se.

Kolibri u prolazu danima ne gleda.
Odlazi u bioskop i šeta po gradu s drugarima.
Sakriva tragove vlažnosti. Menja pamučne gaće.
Kože se danima perutaju,
perje mitari, reči sitno odbrojavaju:
ne stižem-možda-da-čujemo-se-dobro je-ne mogu-
samo da znaš-da-da-aha-aha.
Postane ti kisela jabuka.

Stan je ponovo tišina zakorele sapunice,
staklo, i pukotine kroz koje svira vreme.
Promenjena lozinka.
Ni gaćan ni čarapana.

Kolibri ima frekvenciju od 80 zamaha krila u sekundi.
Stalno nalazi ravnotežu između predugačkog kljuna
i telašca, jer ga uvek prilagođava cvetu.

Ali srce zna da tih 500 otkucaja meri i deli na dva,
i da bi se u snu, pri takvoj brzini metabolizma,
uginulo od gladi.

NIŠTA SE VIŠE NIJE MOGLO REĆI O JEZIKU

Umeo je da stavi jezik u usta vešto, jezicka,
kao da pažljivo dubi utrobu ribe,
i čekali su ili da ona postane sirena ili da on
postane pomorac – ako se vetar digne, ako bude
vlage i so zamiriše u izazov novog statusa.

Vrteo je važno jezikom, i dok se izvijao,
pokazujući odličnu formu, suptilne žile,
neočekivanu nežnost što uveče je zmija, a ujutru
kaktus u saksiji, procvetao možda prvi put ove godine.

Rekao je: you shoud never satisfy a man first,
na nematernjem engleskom, ali nije bio cepidlaka,
ni kad je kasnije slao fotke intimnih regija,
kao odjek davno prevedene priče,
a ona ih gledala u ekranu telefona, nemarno, na plaži,
već zaboravljala da su nekad petkom išli na plivanje,
a onda pili pivo i jeli kebab,
i odlagali seks u tišini.

Ponekad, poslatom porukom njegov jezik opominje
da je lascivnost moguća i na daljinu koju ne popunjava više
ni želja ni pripadnost; jer su slučajni ljubavnici
drugačije lepi, a trajanje unapred isključeno.

Ponekad, praćakne se njegovo jezickanje u mislima,
kao da i dalje krade od tuđih uzdaha;
ali ništa se više nije moglo reći o jeziku
na kojem su jednom progovorili,
pre nego što su se pronašli u drugima,
a onda, očekivano, začutili.

U MORU ČAJA U OSAM U „MOSKVI“

Na sastanku naslepo odmeravaju se,
u fino natopljenoj šolji crnog čaja rastvara se
mlečna šara kao trag buduće sperme
što će šiknuti po zategnutim pločicama na stomaku.
Skinuti po drugi put mrak.
Ali ne.

Sabijeni u čošak pored prozora, okruženi
redovnim posetiteljima pod starinskim šeširima,
i gospodom što znaju za manire;
duh u boci drugog vremena. Tako je klasično,
iako ne svira klasika.
Dodiruju se vrhovima špicastih cipela, broj 45,
kao nekada broj obrtaja vinila.
Ali ne.

Razgovori su avanturistička nagađanja, preživljene
bolne depilacije, nežan asortiman kozmetičkih preparata,
odmeravajući pogledi što blesnu u trenutku kad zažmirka
starinski luster nad njihovim glavama.

Pliva se kralj u moru već mlakog čaja, nema se vremena,
ni dovoljno rečenica da nastane tačka. Pauza.
Pliva se leđno i vesla satima, u kapima znoja
i podignutim palicama.
Muški je natopljena pretpostavljena posteljina.
Ali ne.

Nema drugog sastanka. Primetna nervoza
neizgovorenog očekivanja.
Ne zveckaju ključ hotelske sobe. Uskoro se rastaju
na Terazijama: možda i možda neće. Čujemo se nikada.
A u mislima se izmorili telima i pre susreta,
i u moru čaja u osam stigli do Moskve i onda odatle više nikuda.

XXX

Kao tri urezane crte, kategorizovani porno-film,
melodramatična ljubavna priča, jeftin hotel,
_____ (dopuniti).

Jednostavno opremljena soba; škripe kreveti po vertikali,
halapljivo ljubljenje tela, nestrpljivi snošaji, svi na gomili.
Odjednom, svet ispunjen uzdasima.

Kao da znaš da vam je to sad i da se sutra opet umire,
u iščekivanju susreta.
Nikad dosta ni B niti C produkcije filmova, a i vitamina;
teške drame razmenjenih poruka, a sitničavih budućnosti
što će pojesti to sada.

Potreba da se naprave fotografije, zapamti miris
mekanog mesa i oštre travke. One će sigurno sačuvati
i udove i pregibe, tamna mesta, udubljenja, šupljine,
od bolesti propadanja. Ili ostavljanja.

Jedna horizontalna crta za tri magične vertikale,
tri uspešna zgoditka, prekrižen broj u kalendaru,
magična brojka, i boljka. Nekoliko malih smrti,
i oh, tako bi da umirete iznova!

Lične karte na pregled, kod boga recepcionara,
dovoljno škakljiva razlika u mladostima,
a što se ipak na telo svedu.
Precizne mašine, opet bi to! –
razgolićena tajna.

Fotografija ljubavnice ispod plahti što briše sve osim kose,
svodi na belinu; hotelski peškiri, zgužvana posteljina,
nakon tako *deja vu* tuširanja. Već uspomena.

Vremenom,
istrošena plej-lista.

Danas ispijen jeftin penušavac, sutra ipak skuplja vina.
Drugačija kategorizacija, i više zvezdica.
Skuplja seksi igračka.
Samo srce i dalje u povremeno otežalim stopalima,
i iznenadna upala jajnika,
kada se prođe pored dobro poznatog mesta.

NUDISTARIJUM

*jer bitno više ne postoji,
samo nepregledno more igre,
dole na plaži, prema pučini*

Telo je telo, leto je leto,
a goli ljudi odjednom pokretni predmeti
do vode i iz vode.

Nestali su njihovi organi, izgubile se
fantazije
naklonosti
polovi.

Pojelo ih je sunce, kamen, voda,
telo prodisalo da bude –
zagrizena breskva, sendvič,
nategnuto pivo ili limunada.

Trenuci.

On

Ona

Ono

Oni zajedno leže bez ičega na sebi
na plaži, pogleda prema pučini
sve(t) su mogućnosti!

Početak otkrivanja uvek je razlog drugih,
unutrašnjih sakrivanja,
drugačijih mistifikacija.

Ovde na kamenu izgubila se

seksualnost
karakterizacija
orijentacija
Telo je telo, more je more
Moje je naše i naše je moje:
metafizika
Moguća večnosti
što upravo traje
i upravo prolazi.

Prelaz.
fin

OPET NA OBALI

Knjige na obali
skice na obali
Mudre misli
nehajne ludosti
Oblo kamenje
Nožni prsti
Uspostavljanje
Prekidaji

Savršeno depilirana podlaktica
Tanka linija razdvajanja
Uzdasi
Okidači
Pivska pena
morska pena
Uspostavljanje
Prekidaji

Razgovori dugo u noć
Pročitane poruke
Nema odgovora
Znamo se
Push-up brusthalteri

Umišljaji
Uspostavljanje
Prekidaji

Dosadne muve prošlosti
Dosadne muve sadašnjosti
Znamo se
Uspostavljanje
Prekidaji

Kamenčiči na polici
Uspomene
Rasklopljeni instrumenti
Tegovi tegovi
Trčanje
plivanje
Jugo
terensko vozilo
Novi ljubavnici
Znanci
Poznanici

Uspostavljanje
Prekidaji
Uspostavljanje
Prekidaji
Na obali
na obali
na obali

Kamenje, detalj u vodi, Vrbnik, Krk

Plaža Obdanica*

---

* Za vreme letnjeg solsticija, oko 22. juna na severnoj hemisferi i oko 22. decembra na južnoj hemisferi, obdanica je najduža, a noć najkraća, pa se taj dan naziva dugodnevica ili dugodnevica. Od letnjeg solsticija nadalje, dani postaju sve kraći kako leto odmiče. Datum početka leta zavisi od klime, tradicije i kulture. Izvor: Wikipedia.

KORČULA

Jutrom se oslanjala na senke plavlje od izmaglice,
kroz prozor uvale dok otvara čistotu sveta izbrisanog
u velikom zamahu; a noću taj isti svet sužavao se na nebo
iznad terase, uvale, iznad mora.

Dole u luci, brod Marin susretao je gospa Snježnu,
plavo za dečake, crveno za devojčice, i njihova tela ukotvljena
ispred povremeno bučnog kamenoloma.

Nije moglo bolje ni u sevdalinci, jer su im se kljunovi
uvek nežno mimoilazili, i jer je ona odlazila, ali se i vraćala.

Sloboda se kupovala, na sitno, u oštrom kamenjaru
i predvečernjoj bonaci, u nijansama koje ne traži reči,
ali traže pogled i radost sagovornika.

Pila se vina, uvek izrazito žuta, normalno divlja,
jer ne idu bez sunca; dovoljna za opijanja i potrebne
fatamorgane; na plaži, bilo je i previše sati što *stoje*, čak
i u bučnom motoru lokalnih barki, dok prevoze,
od vode, do vode –

I telo se neprestano radovalo, jer je telo *samosvoje*.
Misao popodnevne senke četinaru nemarno je bežala
nad njim, a noću iznova gicala telo prahom
što zvezda sipa nadole, dok je radost tražila mlečnu put,
da prekrije dnevne opekotine.

Nije bilo ni meso ni mesto ovo što traje u nama,
ili prolazi pored nas,
ni nesigurni odraz što nas je terao na odjeke u drugima.
Tek slučajni miris i soli, pojedena sardela, ili poziv da se
odvoji od upravo obrisnog velikog sveta, ovde, na ostrvu.

Kao tajni kod, jer podne oslobađa senke,
sunce briše razloge, kamen upija toplotu sigurnih povrataka, a
ostrvo je tiho disalo svoju i sve slučajne prošlosti.

Jelena Angelovski

Putovanje do obdanice

Poezija Jasmine Topić često je označavana kao ispovedno-intimistička i lirsko-narativna, oslonjena na visoki modernizam, pre svega na hristićevsku liniju u srpskoj književnosti. Već zbirkom *Romantizam* (2005), a još više zrelo komponovanom pesničkom knjigom *Tiha obnova leta* (2007), ova pesnikinja markira svoju poziciju prilično stabilnom i kompaktnom poetikom. Međutim, obe zbirke, a ova koja je pred nama možda i ponajviše, uporno nude čitaocu i neke druge puteve kojima bi poezija Jasmine Topić mogla da se kreće. Tu, pre svega, mislimo na postupak fragmentizacije, uslovnog slabljenja stabilnosti subjektiviteta, njegovog umnožavanja i relativizovanja, zatim upotrebu montaže kadrova umesto dominantne narativnosti, kao i narušavanje visokomodernističke ritmičke ujednačenosti. Odvija se, dakle, višesmerno kretanje. Dok neke pesme stalno uranjaju u iste teme i srodne pesničke postupke, simultano se javljaju i one u kojima pesnikinja iskoračuje u nove pesničke svetove ne narušavajući time stilski kontinuitet, već ga, naprotiv, potvrđujući.

Zbirku *Plaža Nesanica* otvara ciklus „Odlazak”. Slike udaljavanja, odbijanja, odvajanja obeležiće taj krug pesama. Potrebno je obratiti pažnju i na specifičan model kretanja koji će biti semantička determinanta svakog ciklusa i neka

vrsta centripetalne sile koja drži značenjsku koherenciju čitave zbirke. Prvi ciklus govori o kretanju u daljinu, koje podrazumeva i povlačenje u sebe. Ispod svakog udaljavanja, međutim, kao što je vidljivo u uvodnoj pesmi „Između obala i pogleda”, tinja čežnja. Simbolika plime i oseke, otvaranja i zatvaranja prozora, spuštanja kapaka definiše tu tematsku liniju. Drugi motivski korpus, koji donosi slike taloga, nanosa, smetova, aktivira metaforiku ostataka. Nasuprot dinamičkim figurama (dvosmernog) kretanja, stoje figure mirnoće, prikazane u poetskom liku žene, negativno definisane kao „ona koja nije Ofelija” („Ona neće. Nije ona Ofelija”). Njen lik prelomljen je kroz simboliku nedodirljivosti i tišine, koju markira refren: „Neće pogledati, / neće usniti.” Mesto te pesničke slike u okvirima simbolike dvosmernog kretanja prema svetu i ka sebi, nalazi se negde u međuprostoru. Ona se, naime, neće otvoriti prema svetu, ali se neće zatvoriti ni u sopstveni ambis. Ostaće nepomična u tom pogledu. Kretanje u dva smera prisutno je i u pesmama „Još manja smrt” i „Veze”, u kojima se ono ne odvija kroz prostor, nego kroz vreme. Naglašeno prisustvo svesti o prolaznosti i konačnosti, prelivanja mladosti u starost i prošlosti u budućnost otvara ponovo onaj središnji prostor, vakuum u kojem kao mera vremena ostaje samo pisanje „poezije odlazaka”. Uvodni ciklus zatvara pesma „U istom pravcu”. U njoj motivi usamljenosti i „dvojine” povezuju, slično kao u prvoj pesmi, poetičke narative odlazaka i ostanaka kao simboličkog kretanja ka svetu i prema sebi.

Cikluse u zbirci odvajaju četiri međuciklusa označena kao „Prekid”. U njima se, donekle modifikovanim postupkom, fragmentarno, nižu kadrovi iz srodnog tematskog kruga putovanja, odnosno odlazaka, mimoilaženja i susretanja („Umnožavanje”). Naglašena polisindetska iskidanost sintakse podiže

tenziju poetskog govora. On, tako, sve manje podseća na šarenu knjigu slika sa putovanja, a sve više na klopavanje noćnog voza, čije ubrzanje predstavlja zvuk narastajućeg straha od nestajanja mogućnosti („Nije votka rakija”). U pesmi „Putnici”, ponavljanje fragmenata kreira utisak kružnog putovanja u kojem su polazište i odredište na istom mestu, dok u završnom „Prelazu” ritmičke izmene reflektuju smenjivanje „uspostavljanja” i „prekidaja”. Na taj način, ova poetska intermeca uspostavlja ritmičko-simboličku relaciju sa ciklusima koji im prethode, odnosno slede. Umirujući ritam udaranja talasa uz uznemirujuće sinkope isprekidanih iskaza, utiču na intenzitet poetske tenzije i na taj način zaokružuju cikluse ili, s druge strane, nude neku vrstu „izlaza” iz njih.

„Na plaži”, drugi ciklus zbirke, zapravo ciklus-poema od sedam delova, otvara pesma koja već u naslovu označava prolaznost i nepovratnost kao centralne teme. Kretanje će i ovde biti značenjska konstanta. Ono se, međutim, ovde ne odvija kroz prostor, nego kroz vreme. Slika konačnosti kondenzovana je u prolaznost dana na moru. U ritmičnom smenjivanju katrena, tercina i distiha, sledeći poznomoder-nističku paradigmu, Topićeva kreira ujednačeni ritam čiji sklad i mirnoća prizivaju simboliku ravnomernog udaranja talasa. Time se u ovoj pesmi aktivira simbolika mora kao prostora u kojem se ukida banalnost svakodnevice i sve postaje izoštreno i sjajno. Odnos između sveta realija i datosti i pravog, nepatvorenog života postaje težište celog ciklusa. U pesmama koje slede, pesnikinja izlazi iz svog poetskog narativa, narušavajući sintaksu i razglobljujući leksiku. U oksimoronskim spojevima („novouspostavljene utvare”) ona povezuje birokratski prizvuk epiteta s imenicom iz romantičarskog instrumentarija, čime se odslikava izvrtanje

suštog života u ispražnjenu ljušturu. Ciklus zaokružuje pesma u kojoj se, povezivanjem stihova iz prethodnih pesama, ocrtava istorija jedne ljubavi kao puta na kojem se ukida prolaznost, ispraznost i konačnost. Plaža je ovaploćenje upravo takvog mesta, otud i naslov ciklusa. Vreme provedeno na moru posmatra se kao hronotop iskoračenja iz svakidašnjeg, punog doživljaja čistog i sjajnog života, bez efemernih nanosa i redundantnih opažaja.

„Mali ciklus“, napisan u Tirani 2013. godine, problematizuje jezik koji izvire iz ćutanja i samoće. Tišina i daljina postaju katalizatori nove osećajnosti koju najbolje opisuje naslov pesme „Prinudni zen“. Diktirano umirenje subjektiviteta usredsređenog na ritmični, predvidiv protok vremena uvodi čitaoca u atmosferu čitavog ciklusa. U pesmi „Na Veliki petak“ prepliću se kadrovi pripreme prazničnog ručka sa svakodnevicom što uranja u „prazninu“ praznika. Finalni trop „budni san“ određuje prazničnu prazninu kao prostor za ispitivanje unutarnjih svetova. Čini se da ni u jednom drugom ciklusu subjekt nije toliko intenzivno prisutan kao ovde. U svim ostalim, on je uglavnom razliven prema Drugom, donekle labilan, multipliciran ili nomadski izmešten u prostore drugosti. Ovde se metaforom gustine jezika subjekt fiksira u introspekciji na koju je prinuđen budući okružen tuđim jezikom, koji ne apsorbuje strana tela i zatvara ga u „unutrašnje pejzaže odsutnosti“ („Ponoć je“). Bavljenje jezikom u ovom ciklusu varira od razumevanja ovog pojma kao spona (od one koja najavljuje fizičku bliskost, do one koja je put ka istinskom sporazumevanju bića), do shvatanja jezika kao načina da se subjektivitet usmeri prema Drugom, čak i po cenu odricanja od sebe i sopstvene samoće.

Asocijativna mreža aktivirana motivom putovanja širi se u ciklusu „Na putu“. Grad je označen kao mogućnost zaštice oklopom tuđinstva (taj oklop je često jezik, kao u „Malom ciklusu“), a njegova pojavnost, sitni užici koje pruža, predstavljaju slutnje prepoznavanja i nagoveštaje intimnosti, nedovoljno istinite i snažne. Pesmu „Unutrašnje putovanje“ mogli bismo čitati kao centralnu pesmu čitave zbirke, a posebno su simptomatični stihovi: „A sada putujemo, i daljine su samo način da se zaboravi – / I mesto, i soba, iz koje nikada i ne izlazimo“. Ta „soba s pogledom“, koja je u svakom gradu ista, postaje prostor u kojem se subjekt suočava sa samoćom, ali i mogućnostima travestije svog lika. Dijalog i pravi, suštinski odnos u koji može da stupi sa Drugim, jeste onaj koji mu pruža umetnost. Putovanje, kretanje, ovde se, dakle, relativizuje i posmatra kao iluzija. Drugi prostor, označen i drugim jezikom, određen je kao „mesto usamljenosti, a opet i igre“. Čin prevođenja, stvaranja na različitim jezicima uspostavlja se kao polje nesigurnosti u težinu reči, dok se recitovanje stihova na poznatom jeziku pojavljuje kao jedina mogućnost povratka sebi. Pesnikinja unosi formalne intervencije u završnim pesmama ovog ciklusa (zgusnutost interpunkcije, zagrade kao instrument ironije). Čini se da su joj one ovde neophodne kao sredstvo depatetizacije, budući da se po pravilu javljaju na mestima gde je neophodno izvesno skliznuće u sentimentalnost i prijatnu melanholiju opštih mesta.

Simultanost težnje ka lirizaciji i otklona od nje, postupak je koji će naročito biti vidljiv u ciklusu „Van sezone“. Pesnikinja vezuje lirske slike za trope svakodnevice, naglašeno trivijalne, baš kako bi iz perspektive njihove običnosti osvetlila novu, dublju dimenziju i obezbedila im meru večnosti.

Istovremeno, ona „večite“ teme uranja u svet oko nas i čini ih prisutnim do granice podnošljivosti. Formalna sredstva prigušivanja intenzivne liričnosti kriju se u ritmičkim izmenama, padovima intonacije, smeni troheja i jamba, opkorachenjima i utišanim eksklamacijama („Nagoveštaji, nestajanja“).

„Nudistarijum“, kovanica koju Topićeva koristi kao naslov finalnog ciklusa zbirke, svojim sufiksoidom asocira na nekoliko pojmova čija bi semantika mogla da pomogne u razumevanju okosnice tog pesničkog kruga (bestijarijum, herbarijum). Erotski diskurs ovih pesama postavlja kontradikciju između telesne bliskosti i njenog izrazitog odsustva. U pesmi „Nudistarijum“ pesnikinja se poigrava rečima „telo“ i „leto“, kako bi progovorila o ukidanju tela posredstvom njegovog potpunog otkrivanja. Razgolićavanjem Drugog poništava se ta drugost, a ostaje svekoliko saglasje i povezanost, bez svesti o subjektivitetu. To bismo mogli odrediti kao drugi pol putovanja koje kreće iz subjekta ka svetu i uranja nazad u sebe. U tom smislu, „Nudistarijum“ bismo mogli čitati kao programsku pesmu za celu zbirku, budući da zaokružuje putovanje u više smerova (u sebe, od sebe, ka Drugom, sa Drugim, u nepoznat prostor, u sopstvenu sobu). Metafizička previranja, prisutna u svim prethodnim ciklusima, ovde se razrešavaju (da li?) u jednostavnosti fizičke radosti. Tako motiv nesanice, istaknut u naslovu, a variran u zbirci kroz značenja unutrašnjih sukoba, dilema, nedoumica, strahova i strepnji, ovde nalazi svoj kontrapunkt, označen drugim delom naslovne sintagme – plaža. Nakon putovanja, traženja, nesigurnosti i neizvesnosti, subjektivitet umiruje svoje nesanice na tom mestu – na plaži, među telima, prepušten mirnoj postojanosti osnovnih elemenata. Fizis je taj koji nudi mir i прибежиште od metafizičkih snatrenja.

Poslednja pesma, „Korčula“, zaokružuje temu samosvojnosti tela, koje više ne traži „ni meso ni mesto“ (dakle, udaljava se i od onoga što traži na početku, kao i od onoga sa kraja zbirke). Krug od nesanice do obdanice, od spolja ka unutra, od sebe ka drugima, zatvara se. I to na mestu koje ukida svoju vremensko-prostornu određenost, na kome se privid trajnosti i sigurnosti nalazi u večnoj mirnoći ili mirnoj večitosti prirode. U toj pesmi bitno je uočiti motiv ostrva (čitalac će primetiti taj motiv i na fotografijama u knjizi), koji nadrašta svoju osnovnu metaforiku i postaje, u finalu zbirke, simbol izlaska iz kruga traganja i putovanja, simbol oslobađanja od straha pred nestajanjem mogućnosti. Samodovoljnost, pomirenost, posmatranje kretanja kroz vreme i prostor iz pozicije nekog kome je dobro tu gde jeste, to je tačka postkatarktičkog iskustva subjektiviteta ovaploćena u simbolima plaže i ostrva.

Okrenimo se, najzad, zamišljenom čitaocu pred kojim je ova pesnička knjiga. Iskustvo čitanja savremene poezije podrazumeva povlačenje paralela u više smerova, i čitalac *Plaže Nesanice* imaće mnogo prilika za to, očekivanih i neočekivanih. Međutim, najizazovniji će biti pokušaj da se te paralele uspostave unutar zbirke, između njenih složeno koncipiranih ciklusa i njihovih najvažnijih stihova. Mali bedeker koji smo ovde ponudili samo je jedna od mogućnosti među putanjama koje se nude čitaocu. Povezivanje motiva višesmernog kretanja, putovanja, traganja, strepnje i pronalaženja, posmatranje odnosa subjektiviteta prema Drugom samo je jedan registar u kojem se ova knjiga može čitati i razumeti. Mreža značenja prostire se u mnogim drugim pravcima i svako novo čitanje otvoriće još jedan nivo tog spleta. S druge strane, postoji uvek još jedna mogućnost. Prepustiti se ritmu talasa, bez ijedne misli u glavi.

SADRŽAJ

Odlazak

Između obala i pogleda	9
Ona neće. Nije ona Ofelija	11
Još manja smrt	13
Grozničavost	15
Veze	17
U istom pravcu	19

Prekid, I

Umnožavanje	23

Na plaži. *paralele*

I	29
II	31
III	33
IV	35
V	37
VI	39
VII	41

Prekid, II

Skice	45

Mali ciklus. *Tirana '13*

Bez bežične veze	51
Prinudni zen	53
Na Veliki petak	55
Jezik je gust	57
Ponoć je	60

Na putu

U prevodu	67
Unutrašnje putovanje	69
Soba s pogledom	71
Na trećem jeziku	73
Stanište	75
Mesto na zidu	77
Virus da se javi	79
Februarski razgovor	81
Sada smo na ostrvima	82

Prekid, III

Nije votka rakija	87

Van sezone

Ravnoteža	91
Tišina	93
Mesto srca	95
Malek	97
Nagoveštaji, nestajanja	99
Rijeka	101

Prekid, IV

Putnici	105

Nudistarijum

U tridesetim	111
Otkrivanje. <i>Put jedne kuglice</i>	113
Tegle u koje nije stala nežnost	115
Спутник love	117
Frekvencija	119
Ništa se više nije moglo reći o jeziku	121
U moru čaja u osam u „Moskvi”	123
X X X	125
Nudistarijum	127

Prelaz. fin

Opet na obali	131

Plaža Obdanica

Korčula	137

Putovanje do obdanice (<i>Jelena Angelovski</i>)	139

Jasmina Topić
PLAŽA NESANICA

izdavač

Kulturni centar Novog Sada
Katolička porta 5, Novi Sad
tel: 021 528 972 • faks: 021 525 168
e-mail: info@kcns.org.rs
www.kcns.org.rs

za izdavača

Bojan Panaotović

likovni urednik

Maja Erdeljanin

lektura

Sanja Vuletić

korektura

Bojana Tadić

priprema

Vladimir Vatić

štampa

Artprint Media, Novi Sad

tiraž

300 primeraka

CIP – Каталогизacija у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
821.163.41-14

ТОПИЋ, Јасмина

Plaža nesanica / Jasmina Topić. – Novi Sad : Kulturni centar Novog Sada, 2016
(Novi Sad : Artprint media). – 150 str. : ilustr. ; 19 cm. – (Edicija Džepni anagram)

Tiraž 300. – Str. 143-147: Putovanje do obdanice / Jelena Angelovski.

ISBN 978-86-7931-557-1

COBISS.SR-ID 309925127